

УДК 378.147:373.3.011.3-051

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2023.4.10>

Наталія МЕЛЕКЕСЦЕВА

кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна, 32300

ORCID: 0000-0003-0330-2920

Наталія ГУДИМА

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна, 32300

ORCID: 0000-0002-6192-3779

Ольга КОВАЛЬЧУК

кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна, 32300

ORCID: 0000-0003-3100-2538

Ірина МАРЦЕНЮК

кандидат педагогічних наук, заступник начальника навчального відділу, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-7327-477X

Бібліографічний опис статті: Мелекесцева, Н., Гудима, Н., Ковальчук, О., Марценюк, І. (2023). Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до створення електронного портфоліо як інструменту рефлексії та узагальнення професійних досягнень. *Acta Pedagogica Volynienses*, 4, 60–67, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.4.10>

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПОРТФОЛІО ЯК ІНСТРУМЕНТА РЕФЛЕКСІЇ Й УЗАГАЛЬНЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ДОСЯГНЕНЬ

У статті описано досвід підготовки майбутніх учителів початкових класів щодо створення електронного портфоліо педагога, розкрито його потенціал як засобу, який стимулює потребу здобувачів вищої освіти в самоосвіті, особистісному та професійному самовдосконаленні та забезпечує конкурентоспроможність майбутніх фахівців на сучасному ринку праці.

Технологія портфоліо дозволяє вчителю продемонструвати свій рівень професійної компетентності, узагальнити й презентувати результати педагогічної діяльності, професійні досягнення, набуті знання й навички, методичні вміння, володіння інноваційними педагогічними технологіями, об'єктивно оцінити власні можливості, а також спланувати дії для досягнення кращих результатів. У нормативних освітніх документах затверджено вимогу щодо створення вчителем електронного портфоліо. Перевагою електронного портфоліо є те, що його можна публікувати на сайті ЗЗСО, власному блозі чи сайті, розміщувати в педагогічних спільнотах, у соціальних мережах, демонструючи в такий спосіб рівень професіоналізму педагога та його досягнення.

З'ясовано, що у процесі створення педагогічного е-портфоліо здобувачі вищої освіти набувають умінь педагогічної рефлексії, необхідної для професійного розвитку і кар'єрного зростання, вчать об'єктивно оцінювати та презентувати власні педагогічні досягнення, оволодівають навичками створення особистісно-професійного іміджу, що сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього фахівця.

Авторами статті змодельовано й описано структуру електронного портфоліо майбутнього вчителя початкових класів. Його компонентами визначено: особисту інформацію; навчальну діяльність; науково-дослідну діяльність; міжнародну діяльність, культурно-освітню діяльність; самооцінку професійної компетентності та рівня розвитку професійно-особистісних якостей. Визначено цифрові інструменти для створення е-портфоліо: ресурси для створення презентацій (PowerPoint, Canva, Prezi); сервіси Google Sites, Wakelet; платформи для створення власних сайтів Wix, Operage.

Ключові слова: портфоліо вчителя, електронне портфоліо, педагогічна рефлексія, професійний розвиток, майбутній вчитель початкових класів.

Nataliia MIELIEKIESTSEVA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Primary Education, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Ohienko str., 61, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine, 32300

ORCID: 0000-0003-0330-2920

Nataliia HUDYMA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Theory and Methods of Primary Education, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Ohienko str., 61, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine, 32300

ORCID: 0000-0002-6192-3779

Olha KOVALCHUK

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Theory and Methods of Primary Education, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Ohienko str., 61, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine, 32300

ORCID: 0000-0003-3100-2538

Iryna MARTSENIUK

Candidate of Pedagogical Sciences, Deputy Head of the Educational Department, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-7327-477X

To cite this article: Mieliekiestseva, N., Hudyma, N., Kovalchuk, O., Martseniuk, I. (2023) Pidhotovka maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv do stvorennia elektronnoho portfolio yak instrumentu refleksii ta uzahalnennia profesiinykh dosiahnen [Preparing a future primary school teacher to create an electronic portfolio as a tool for reflection and generalization of professional achievements]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 4, 60–67, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.4.10>

PREPARING A FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER TO CREATE AN ELECTRONIC PORTFOLIO AS A TOOL FOR REFLECTION AND GENERALIZATION OF PROFESSIONAL ACHIEVEMENTS

The article describes the experience of training future primary school teachers to create an electronic teacher's portfolio, reveals its potential as a means of stimulating the need for higher education students to self-educate, personal and professional self-improvement and ensures the competitiveness of future specialists in the modern labour market.

Portfolio technology allows teachers to demonstrate their level of professional competence, summarize and present the results of their teaching activities, professional achievements, acquired knowledge and skills, methodological skills, mastery of innovative pedagogical technologies, objectively assess their own capabilities, and plan actions to achieve better results. Educational regulations require teachers to create an electronic portfolio. The advantage of an e-portfolio is that it can be published on the website of a general education institution, teacher's own blog or website, posted in pedagogical communities, on social networks, thus demonstrating the teacher's level of professionalism and his or her achievements.

It has been found that in the process of creating a pedagogical e-portfolio, higher education students acquire the skills of pedagogical reflection necessary for their professional development and career growth, learn to objectively evaluate and present their own pedagogical achievements, master the skills of creating a personal and professional image, which contributes to the formation of the professional competence of a future specialist.

The authors of the article have modelled and described the structure of the electronic portfolio of a future primary school teacher. Its components are: personal information; educational activities; scientific and research activities; international activities, cultural and educational activities; self-assessment of professional competence and the level of development of professional and personal qualities. Digital tools for creating e-portfolios are identified: resources for creating presentations (PowerPoint, Canva, Prezi); Google Sites, Wakelet services; platforms for creating own websites Wix, Onepage.

Key words: teacher's portfolio, electronic portfolio, pedagogical reflection, professional development, future primary school teacher.

Актуальність проблеми. Процеси цифровізації та поширення інформаційно-комунікаційних технологій в усіх сферах людської діяльності відобразилися й в освіті: в усіх закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) створено відкрите електронне освітнє середовище, де представлено діяльність ЗЗСО, аспекти освітнього процесу, а також професійний розвиток педагогічних працівників.

Професія вчителя є однією із професій, яка характеризується постійним професійним удосконаленням, спрямована на саморозвиток особистості педагога відповідно до нових соціальних вимог і викликів, суспільних запитів, а особливо – орієнтована на здобувачів освіти – нове покоління, якому притаманні нові цінності та норми спілкування. Забезпечення конкурентоспроможності й здійснення успішної професійної діяльності вимагає від учителя безперервного навчання в умовах динамічних змін, здатності адаптуватися до них, адже професійна підготовка у закладі вищої освіти – це лише основа для подальшого професійного становлення і зростання педагога. Тому в умовах трансформації освіти в Україні, розбудови Нової української школи затверджено низку нормативних освітніх документів, які регламентують необхідність представлення результатів безперервної освіти педагога, зокрема у «Концепції розвитку педагогічної освіти» (від 16 липня 2018 року) зазначено: «Прагнення до самовдосконалення й самоосвіта є важливими чинниками професійного зростання педагога, що забезпечують розширення його професійних можливостей, пізнавальних інтересів та формування творчої індивідуальності. Ця діяльність, яка має бути постійною та систематичною, нерозривно пов'язана з професійним зростанням і підвищенням рівня педагогічної майстерності, а також характеризується поетапним досягненням мети... Безперервний професійний розвиток може здійснюватися шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, а його результати накопичуватися в електронному портфоліо педагогічного працівника, що розміщується на веб-сайті закладу освіти (роботодавця педагогічного працівника), або його засновника» (Pro zatverdzhennia Kontseptsii rozvytku pedahohichnoi osvity, 2018, pp. 17–18).

У «Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної

середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» трудова функція «Безперервний професійний розвиток» передбачає сформованість рефлексивної компетентності, яка передбачає здатність педагога здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності (аналіз та оцінка професійної діяльності, відповідність професійних компетентностей чинним вимогам) та визначати індивідуальні професійні потреби (планувати професійний розвиток) (Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu, 2020, pp. 26–27; 44). Визначена цим же документом інформаційно-цифрова компетентність забезпечує здатність педагога використовувати цифрові технології в освітньому процесі та електронні ресурси для створення е-портфоліо (Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu, 2020, p. 15).

Окрім того, Міністерством освіти і науки України затверджено методичні рекомендації про створення, зміст та завантаження електронного портфоліо для вчителів, які проходять сертифікацію (Sertyfikatsiia vchyteliv, 2023).

Отже, електронне портфоліо вчителя є інструментом його професійної самореалізації, створює умови для розвитку якостей, необхідних для формування вчителів нової формації – агентів змін. Відтак актуалізується потреба підготовки майбутнього вчителя щодо створення електронного портфоліо як засобу представлення результатів педагогічної діяльності під час сертифікації в закладі загальної середньої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд літературних джерел засвідчує, що проблемі впровадження електронного портфоліо на різних освітніх рівнях присвячено дослідження Т. Бельчевої, П. Бельчева та А. Коробченко, О. Бойко, Т. Вакалюк, С. Іванової та А. Кільченко, Л. Гризун, Н. Житеньової, А. Кендюхової, Н. Морзе та Л. Варченко-Троценко, Н. Никоненко, Л. Фамілярської, О. Шиман та інших.

Найбільш ґрунтовно досліджено особливості підготовки електронного портфоліо в контексті діяльності вчителя закладу загальної середньої освіти. Так, Л. Гризун розкрила сутність, структуру та функції електронного портфоліо вчителя, його можливості й переваги, розглядаючи портфоліо вчителя як засіб підвищення

його педагогічної майстерності (Hryzun, 2012); Н. Никоненко визначила функції та структуру портфоліо вчителя спеціальної освіти з урахуванням специфіки взаємодії з учнями з особливими освітніми потребами (Nykonenko, 2021); Л. Фамілярська описала особливості розробки вчителем професійного електронного портфоліо як інструменту узагальнення професійних досягнень (Familiarska); О. Шиман висвітлила електронне портфоліо вчителя як дидактичний інструмент організації дистанційного навчання в початковій ланці освіти (Shyman). Портфоліо як інструмент самооцінки педагога, його роль у формуванні професійної компетентності схарактеризовано в навчально-методичному посібнику А. Кендюхової «Професійне портфоліо: територія успіху сучасного педагога» (Kendiukhova, 2016).

Окремі аспекти використання е-портфоліо в контексті діяльності викладача закладу вищої освіти представлено в наукових розвідках О. Бойко (Boiko, 2017), Т. Вакалюк, С. Іванової та А. Кільченко (Vakaliuk, Ivanova, Kilchenko, 2021), Н. Морзе та Л. Варченко-Троценко (Morze, Varchenko-Trotsenko, 2016).

Питання застосування електронного портфоліо у процесі професійної підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти розкрито у працях Т. Бельчевої, П. Бельчева та А. Коробченко (Bielcheva, Bielchev, Korobchenko, 2019), Н. Житеньової (Zhytienova, 2017). Науковці розглядають е-портфоліо як інструмент самопрезентації результатів педагогічної діяльності на сучасному ринку праці для підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців. Проте, варто зауважити, що серед аналізованих джерел ми не знайшли наукових досліджень, присвячених питанню використання електронного портфоліо у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Мета статті – розкрити потенціал використання електронного портфоліо у процесі підготовки майбутнього вчителя початкових класів, описати структуру електронного портфоліо здобувача вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Технологія портфоліо дозволяє вчителю продемонструвати свій рівень професійної компетентності, узагальнити й презентувати результати педагогічної діяльності, професійні досягнення, набуті знання й навички, мето-

дичні вміння, володіння інноваційними педагогічними технологіями, об'єктивно оцінити власні можливості, а також спланувати дії для досягнення кращих результатів. Портфоліо стане в нагоді для атестації, працевлаштування, презентації на батьківських зборах, саморозвитку, самоосвіти й підвищення самооцінки.

Аналіз наукових джерел виявив, що серед дослідників портфоліо немає єдиного розуміння аналізованого поняття та визначення його структури. Загалом «портфоліо» трактують як «візитну картку» педагога, у якій відображено інформацію про його освітню діяльність, наукову роботу, професійний розвиток, навчальну діяльність і персональні дані (Morze, Varchenko-Trotsenko, 2016, p. 66).

У структурі педагогічної діяльності вчителя портфоліо виконує такі функції: діагностичну (демонструє розвиток професійної майстерності за певний період); мотиваційну (стимулює до самовдосконалення); змістову (розкриває зміст здійсненої роботи); розвивальну (створює умови для безперервного розвитку); цілепокладання (підтримує мету самовдосконалення); рейтингову (презентує рівень професійних компетентностей); моделюючу (забезпечує планування подальшої педагогічної діяльності на основі рефлексії); стимулюючу (створює ситуацію змагання); накопичувальну (забезпечує збір та обробку інформації) (Kendiukhova, 2016, p. 14).

Електронне портфоліо (е-портфоліо) – це портфоліо, створене за допомогою цифрових інструментів. За визначенням Л. Гризун, «електронне портфоліо вчителя – це складний програмно-методичний комплект, спрямований на акумуляцію створених комп'ютерних засобів навчання, розподілених інформаційно-освітніх ресурсів, нормативних документів, результатів педагогічного досвіду і досягнень вчителя, творчих робіт учнів тощо» (Hryzun, 2012, p. 165).

Перевагою електронного портфоліо є те, що його можна публікувати на сайті ЗЗСО, власному блозі чи сайті, розміщувати в педагогічних спільнотах, у соціальних мережах, демонструючи в такий спосіб рівень професіоналізму педагога та його досягнення.

Загалом е-портфоліо педагога складається з таких компонентів:

1. Контактна інформація: фото, особисті дані, інформація для зворотного зв'язку.

2. Освітня діяльність: напрями діяльності, результати успішності роботи.

3. Науково-методична діяльність: публікації, конференції, гранти, нагороди.

4. Звітна інформація.

5. Нагороди, досягнення: сертифікати, грамоти, листи подяки, свідоцтва, посвідчення, дипломи.

6. Додаткові особисті досягнення (Familiarska).

Очевидно, що здобувач вищої освіти ще не може представити професійне портфоліо, тому варто використовувати е-портфоліо, яке є узагальненням його досвіду в навчальній, науково-дослідній, позанавчальній (громадській, культурно-освітній, творчій) діяльності під час навчання у закладі вищої освіти.

У Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта до розробки власного педагогічного е-портфоліо здійснюється в контексті обов'язкової освітньої компоненти професійної підготовки «Організаційно-методична робота в галузі початкової освіти» (1 курс, 1 семестр, другий (магістерський) рівень вищої освіти). Під час вивчення теми «Педагогічна рефлексія» майбутні вчителі початкових класів набувають умінь педагогічної рефлексії та саморефлексії в організації педагогічної діяльності, вчать створювати й оформляти електронне портфоліо педагога, використовуючи електронні ресурси.

Ми запропонували таку структуру електронного портфоліо для здобувачів вищої освіти – майбутніх учителів початкових класів:

1. Особиста інформація: фото, особисті дані, контакти.

2. Навчальна діяльність:

– середній бал успішності за період навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (за умови, що здобувач вищої освіти навчався за спеціальністю 013 Початкова освіта); іменні стипендії; нагороди за 1–3 місця в рейтингу успішності;

– професійні інтереси – освітні компоненти, які найбільше зацікавили під час навчання; теми й анотації курсових робіт, дипломного дослідження; наявність власного блогу, сайту професійного спрямування;

– практична підготовка: результати проходження навчальних і виробничих практик;

рекомендаційні листи, нагороди чи листи подяки від бази проходження практики; фото.

3. Науково-дослідна діяльність: публікації у збірниках наукових праць; сертифікати про участь у конференціях; нагороди за наукову діяльність; участь у конкурсі наукових робіт; участь у наукових проєктах; неформальна/інформальна освіта (сертифікати про участь у вебінарах, тренінгах, круглих столах, майстер-класах тощо).

4. Міжнародна діяльність: сертифікати про участь у міжнародних конференціях на базі закордонних ЗВО; участь у міжнародній академічній мобільності; гранти; участь у міжнародних проєктах; сертифікат про рівень володіння іноземною мовою.

5. Культурно-освітня діяльність: громадська робота, участь у факультетських, університетських заходах, волонтерська діяльність тощо.

6. Самооцінка професійної компетентності та рівня розвитку професійно-особистісних якостей – висновки здобувача вищої освіти щодо його досягнень, набутого досвіду, рівня професіоналізму, перспектив успішного працевлаштування (або відомості про наявність працевлаштування, оскільки магістранти часто працюють у ЗЗСО міста вихователями групи подовженого дня, приватних освітніх закладах, займаються репетиторством), можливості подальшого кар'єрного зростання.

На практичному занятті здобувачі вищої освіти ознайомлюються з цифровими інструментами для створення електронного портфоліо педагога, зокрема ресурсами для створення презентацій (PowerPoint, Canva, Prezi), сервісами Google Sites, Wakelet (Stvoriuemo e-portfolio), платформами для створення власних сайтів Wix, Onepage тощо.

У процесі такої роботи відбувається формування цифрової компетентності здобувачів вищої освіти, яка належить до ключових компетентностей XXI ст., необхідних людині для успішної реалізації свого потенціалу, та забезпечує здатність майбутніх фахівців успішно соціалізуватися, провадити професійну та подальшу навчальну діяльність із використанням цифрових технологій.

Зауважимо, що для створення власного педагогічного портфоліо більшість здобувачів вищої освіти зазвичай обирають електронний сервіс Google Sites, оскільки він є простим у вико-

ристанні, поєднує необхідний функціонал для швидкого та зручного доступу до інформації (фото, сертифікати, нагороди), легко інтегрується з іншими онлайн-сервісами та не містить рекламного контенту.

Існують різні тлумачення поняття «портфоліо» і різні варіації його структури.

Сформулюємо узагальнене визначення: портфоліо – це «візитівка» викладача, що містить дані про різні аспекти його освітньої діяльності, відомості про наукову роботу, професійний розвиток, навчальну діяльність та персональні дані. Е-портфоліо – це портфоліо викладача, створене на основі електронних ресурсів. Залежно від мети створення портфоліо визначається його структура. Припустимо, що якщо портфоліо є інструментом вимірювання результатів діяльності викладача, то в ньому мають відобразитися всі ті аспекти діяльності викладача, що впливають на показники університету за участі у провідних світових і державних рейтингах.

Існують різні тлумачення поняття «портфоліо» і різні варіації його структури.

Сформулюємо узагальнене визначення: портфоліо – це «візитівка» викладача, що містить дані про різні аспекти його освітньої діяльності, відомості про наукову роботу, професійний розвиток, навчальну діяльність та персональні дані. Е-портфоліо – це портфоліо викладача, створене на основі електронних ресурсів. Залежно від мети створення портфоліо визначається його структура. Припустимо, що якщо портфоліо є інструментом вимірювання результатів діяль-

ності викладача, то в ньому мають відобразитися всі ті аспекти діяльності викладача, що впливають на показники університету за участі у провідних світових і державних рейтингах.

Висновки і перспективи подальших досліджень. З'ясовано, що створення електронного портфоліо у процесі підготовки майбутнього вчителя початкових класів має великий потенціал на початковому етапі його професійного становлення, завдяки створенню ситуації успіху стимулює потребу здобувача вищої освіти в самоосвіті, особистісному та професійному самовдосконаленні. Під час укладання педагогічного е-портфоліо здобувачі вищої освіти набувають умінь педагогічної рефлексії, необхідної для професійного розвитку і кар'єрного зростання, вчать об'єктивно оцінювати та презентувати власні педагогічні досягнення, оволодівають навичками створення особистісно-професійного іміджу, що сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього фахівця, підвищенню його конкурентоспроможності на ринку праці, мотивує до подальшої самоосвіти, особистісної та професійної самореалізації.

Уважаємо, що описані у науковій розвідці особливості створення та використання електронного портфоліо в процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів, не охоплюють усіх аспектів роботи з е-портфоліо майбутнього фахівця. Перспективою подальших досліджень убачаємо опис можливостей створення майбутніми вчителями початкових класів власних педагогічних блогів і сайтів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бельчева Т.Ф., Бельчев П.В., Коробченко А.А. Електронне портфоліо як інструмент самопрезентації результатів педагогічної діяльності. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки*. 2019 р. Вип. 5. С. 59–66.
2. Бойко О.І. Електронне портфоліо викладача – альтернативна форма оцінки його педагогічної діяльності та професіоналізму. *Вісник Черкаського державного технологічного університету. Серія: Технічні науки*. 2017. № 1. С. 150–155.
3. Вакалюк Т.А., Іванова С.М., Кільченко А.В. Електронне портфоліо як засіб відображення результатів науково-педагогічної діяльності викладачів ЗВО. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. Вип. 1(48). С. 53–58.
4. Гудима Н., Мелекесцева Н. Формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі засобами онлайн-інструментарію навчання. *Acta Paedagogica Volyniensis*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. Вип. 2. С. 61–71.
5. Гризун Л.Е. Електронне портфоліо сучасного вчителя як засіб підвищення його професійної майстерності. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2012. № 17. С. 162–167.
6. Житеньова Н.В. Електронне портфоліо як інструмент самопрезентації майбутнього фахівця. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2017. № 3. С. 212–219.
7. Кендюхова А.А. Професійне портфоліо: територія успіху сучасного педагога: навчально-методичний посібник. Кіровоград: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2016. 36 с.

8. Морзе Н.В., Варченко-Троценко Л.О. Е-портфоліо як інструмент відкритості та прозорості освітньої діяльності сучасного університету. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Том 52. № 2. С. 62–80.
9. Никоненко Н.В. Професійне портфоліо вчителя спеціальної освіти: призначення та структурні компоненти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 79. Т. 2. С. 13–18.
10. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 20.10.2023).
11. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (дата звернення: 20.10.2023).
12. Сертифікація вчителів: визначені рекомендації, як створювати е-портфоліо. URL: <https://osvitoria.media/news/sertyfikatsiya-vchyteliv-vyznacheni-rekomendatsiyi-yak-stvoryuvaty-e-portfolio/> (дата звернення: 21.10.2023).
13. Створюємо е-портфоліо. URL: <https://sites.google.com/site/sch10iteach/vcitel-online/створюємо-е-портфоліо> (дата звернення: 21.10.2023).
14. Фамілярська Л.Л. Особливості створення вчителем електронного портфоліо. URL: <https://imso.zippo.net.ua/wp-content/uploads/2019/04/familyarskaya-E-portfolio.pdf> (дата звернення: 18.10.2023).
15. Шиман О.І. Електронне портфоліо вчителя як дидактичний інструмент організації дистанційного навчання в початковій ланці освіти. *Сучасна освіта: методологія, теорія, практика*. V Всеукраїнська науково-практична конференція (з міжнародною участю) (31 травня 2022 року). Дніпро : Акцент ПП. 2022. С. 111–121.

REFERENCES:

1. Bielcheva, T.F., Bielchev, P.V., Korobchenko, A.A. (2019). *Elektronne portfolio yak instrument samoprezentatsii rezultativ pedahohichnoi diialnosti* [Electronic portfolio as a tool for self-presentation of pedagogical results]. *Naukovyi visnyk Lotnoi akademii. Seriya: Pedahohichni nauky* (Vyp. 5), pp. 59–66 (in Ukrainian).
2. Boiko, O.I. (2017). *Elektronne portfolio vykladacha – alternatyvna forma otsinky yoho pedahohichnoi diialnosti ta profesionalizmu* [Teacher's electronic portfolio – an alternative form of evaluation of his/her pedagogical activity and professionalism]. *Visnyk Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya : Tekhnichni nauky* (№ 1), pp. 150–155 (in Ukrainian).
3. Vakaliuk, T.A., Ivanova, S.M., Kilchenko, A.V. (2021). *Elektronne portfolio yak zasib vidobrazhennia rezultativ naukovo-pedahohichnoi diialnosti vykladachiv ZVO* [Electronic portfolio as a means of displaying the results of scientific and pedagogical activities of university teachers]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya : Pedahohika. Sotsialna robota* (Vyp. 1(48)), pp. 53–58 (in Ukrainian).
4. Hudyma N., Mieliekiesteva N. Formuvannia informatsiino-tyfrovoi kompetentnosti molodshykh shkoliariv na urokakh movno-literaturnoi haluzi zasobamy onlainovoho instrumentarii navchannia. *Acta Paedagogica Volyniensis. Lutsk : Volynskiy natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky, 2022. Vyp. 2. S. 61–71.*
5. Hryzun, L.E. (2012). *Elektronne portfolio suchasnoho vchytelia yak zasib pidvyshchennia yoho profesiinoi maisternosti* [Electronic portfolio of a modern teacher as a means of improving his/her professional skills]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Seriya 16 : Tvorchya osobystist uchytelia: problemy teorii i praktyky* (№ 17), pp. 162–167 (in Ukrainian).
6. Zhytienova, N.V. (2017). *Elektronne portfolio yak instrument samoprezentatsii maibutnoho fakhivtsia* [Electronic portfolio as a tool for self-presentation of a future specialist]. *Vidkryte osvितnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu* (№ 3), pp. 212–219 (in Ukrainian).
7. Kendiukhova, A.A. (2016). *Profesiine portfolio: terytoriia uspikhu suchasnoho pedahoha* [Professional portfolio: the territory of success of a modern teacher]. Kirovohrad : KZ “KOIPPO imeni Vasyliya Sukhomlynskoho”, 36 p. (in Ukrainian).
8. Morze, N.V., Varchenko-Trotsenko, L.O. (2016). *E-portfolio yak instrument vidkrytosti ta prozorosti osvitnoi diialnosti suchasnoho universytetu* [E-portfolio as a tool for openness and transparency of educational activities of a modern university]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia* (Tom 52, № 2), pp. 62–80 (in Ukrainian).
9. Nykonenko, N.V. (2021). *Profesiine portfolio vchytelia spetsialnoi osvity: pryznachennia ta strukturni komponenty* [Professional portfolio of a special education teacher: purpose and structural components]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Seriya 5 : Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy* (Vyp. 79, T. 2), pp. 13–18 (in Ukrainian).
10. *Pro zatverdzhennia Kontseptsii rozvytku pedahohichnoi osvity* (2018) [On Approval of the Concept for the Development of Pedagogical Education]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16.07.2018 (№ 776)*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osvit>. (in Ukrainian).

11. *Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu za profesiiamy «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoї osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)»* (2020) [On Approval of the Professional Standard for the Professions of Primary School Teacher of a General Secondary Education Institution, Teacher of a General Secondary Education Institution, Teacher of Primary Education (with a Junior Specialist Diploma)]. Nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy vid 23.12.2020 (№ 2736-20). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (in Ukrainian).

12. *Sertyfikatsiia vchyteliv: vyznachenі rekomendatsii, yak stvoriuvaty e-portfolio* [Teacher certification: guidelines on how to create an e-portfolio]. URL: <https://osvitoria.media/news/sertyfikatsiya-vchyteliv-vyznachenі-rekomendatsiyi-yak-stvoriuvaty-e-portfolio/> (in Ukrainian).

13. *Stvoriuiemo e-portfolio* [Creating an e-portfolio]. URL: <https://sites.google.com/site/sch10iteach/vcitel-online/stvoriuiemo-e-portfolio> (in Ukrainian).

14. Familiarska, L.L. *Osoblyvosti stvorennia vchytelem elektronnoho portfolio* [Features of creating an electronic portfolio by a teacher]. URL: <https://imso.zippo.net.ua/wp-content/uploads/2019/04/familyarskaya-E-portfolio.pdf> (in Ukrainian).

15. Shyman, O.I. (2022). *Elektronne portfolio vchytelia yak dydaktychnyi instrument orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v pochatkovii lantsi osvity* [Electronic teacher portfolio as a didactic tool for organizing distance learning in primary education]. *Suchasna osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka*. V Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia (z mizhnarodnoiu uchastiu) (31 travnia 2022 roku). Dnipro : Aktsent PP, pp. 111–121 (in Ukrainian).